

Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. Tomáše Bělohlávka
Majetkové vztahy v manželství a partnerském heterosexuálním soužití

Autor ve své velmi dobře koncepčně pojaté práci zkoumá paralelně majetkové vztahy v manželství a v nesezdaném heterosexuálním soužití.

Autor si vytýčil nelehký úkol, když řadu právních aspektů manželství a nesezdaných soužití srovnává nejen z pohledu práva soukromého, nýbrž i veřejného. Práce má přehlednou vnitřní strukturu a dobrou stylistikou úroveň.

Autor nejprve srovnává manželské a „nemanželské“ vztahy osobní, osobně-majetkové a ryze majetkové povahy.

Poté následuje zevrubný výklad základního manželského majetkového institutu, kterým je mezi manžely jejich společné jmění. Proti společnému jmění manželů staví podílové spoluvlastnictví, které v nesezdaných soužitích nastupuje v případě společně nabyvaného majetku. Další rozdíly v majetkové oblasti autor dokládá v oblasti práva dědického, rodinného (výživné) a v oblasti společného bydlení.

Z pohledu dopadu veřejnoprávních předpisů do majetkové sféry manželů a jiných osob (žijících společně), se autor věnuje zejména úpravě, kterou přináší právo sociálního zabezpečení, dále pak otázkám daňovým (srov. záslužný výklad o možnosti společného zdanění manželů), jakož i majetkovým dopadům konkurzu a vyrovnání, výkonu rozhodnutí a exekuci.

Celým výkladem autor přesvědčuje (opakovaně) čtenáře, že český právní řád jednoznačně preferuje jako formu rodinného soužití muže a ženy manželství. Na výjimky, dané právem sociálního zabezpečení a částečně právem trestním, autor výrazně upozorňuje.

Pro čtenáře pak z podaného výkladu vyplývá závěr, že společenské klíma není připraveno na vyvážený právní přístup k manželství a k nesezdaným

soužitím. Je tomu tak nejen v majetkové oblasti, která je předmětem autorova zájmu, nýbrž i v jiných, v určitých chvílích nepochybně citlivěji vnímaných situacích (srov. možnost domáhat se informací o zdravotním stavu druhého partnera, možnost seznámit se s jeho zdravotnickou dokumentací, aj.).

Kvalitu práce by nepochybně ještě více umocnil srovnávací exkurs do zahraničních právních řádů, které pro případy, které autor v práci analyzuje, přijaly již i zvláštní právní úpravu (patrně by byla pro srovnání nejvýstižnější právní úprava obsažená v Code civil – concubinage).

Oponovanou rigorózní práci považuji za velmi hodnotnou, napsanou s velkou znalostí věci (o tom přesvědčuje i velmi dobrá znalost literatury). Proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 7.3.2007

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.

oponent